

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ГЛАВЕН ПРОКУРОР

Изм. Ж3255а/2010 г.

*се връща
към съда*

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ
по конституционно дело № 10/2010 г.

V

НА ОСНОВАНИЕ: чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията
на Република България

ОТНОСНО: Искане за установяване на противоконституционност
и несъответствие с международни договори, по които
България е страна, на чл. 94, ал. 4, 5 и 6 НПК, изменен
и допълнен с § 8, т. 2 и т. 3 ЗИДНПК (обн., ДВ, бр. 32
от 27.04.2010 г.), на чл. 177, ал. 1 НПК, изменен с
§ 22, т. 1 ЗИДНПК, отмяната на глава двадесет и
шеста с чл. 368 и чл. 369 НПК, извършена с § 54 от
ЗИДНПК

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

В съответствие с предоставената ми възможност с Ваши
определения от 01.06.2010 г. по горесцитираното дело (получени в
прокуратурата на 02.06.2010 г.), представям следното становище.

I. Относно исканията за установяване на противоречие с
Конституцията.

1/ Твърди се, че разпоредбите на чл. 95, ал. 4,5 и 6 от НПК

(изм. с § 8, т.2 и т.3 ЗИДНПК) противоречат на чл. 6, ал. 2, чл. 30, ал. 4, чл. 31, ал. 4, чл. 56, чл. 121, ал.1 и чл. 122, ал.1 от Конституцията.

Общо за фигурата на т.нар. "резервен защитник" по чл. 94, ал. 4, 5 и 6 НПК може да се посочи, че тя не е задължителна и поради това не е типична за наказателния процес. Тази фигура може да възникне само по дела за тежки престъпления, за които е налице опасност, че не могат да приключат в разумен срок, поради неявяване на упълномощен защитник. При наличие на упълномощен защитник, който добросъвестно изпълнява задълженията си като такъв, не е възможно да се назначи резервен защитник. Посочената фигура (резервния защитник) е отговор и решение на законодателя по отношение на защитници, които без основателни причини не се явяват в съдебно заседание. Поради изложеното, дори и при въведената възможност за назначаване на резервен защитник, поначало принципът на доброволния избор на защитника е спазен, доколкото и докогато този избран от подсъдимия (обвиняемия) защитник изпълнява добросъвестно задълженията си като такъв.

Личният избор на адвокат, доверието към него, решението на обвиняемия (подсъдимия) имат важно значение за правото на защита. Но те не могат да се абсолютизират, противното ще доведе до абсурдния извод, че това право е накърнено и при невъзможност избрания от обвиняемия адвокат да го защитава, напр., ако е тежко болен или ако отказва защитата, тъй като обвиняемия не е в състояние да заплати искания хонорар.

Правото на защита като публично право не се свежда само до преценката на титуляра - дали, кога и как ще го упражни. Правото на защита трябва да се осъществи, дори и при нежелание или небрежност на неговия титуляр, както и при адвокатска недобросъвестност.

Основен принцип в правото е да не се злоупотребява с него и съгласно разпоредбата на чл. 57, ал.2 КРБ това не е допустимо, ако води до накърняване на чужди права и интереси. Само по себе си ограничаването и недопускането на такава злоупотреба с право не само, че не е противоконституционно, а е в пълно съответствие с цитираната конституционна разпоредба. По какъв начин ще се извърши това ограничаване, е въпрос на законодателна техника и целесъобразност. Може да се посочи, че в Германия е възприет друг подход при решаването на този проблем - качеството на изпълнение на задълженията на защитника, произтичащи от договора за защита, са ирелевантни за наказателния процес. Съгласно Германския процесуален закон,

обстоятелството, че упълномощеният защитник не се явява, поради ангажираност по друго дело, не е основание за отлагане на разглежданото дело, т.е. тази ангажираност по друг процес не е извинителна причина за неявяването на адвоката.

Конкретно по твърденията за противоконституционност на тези текстове и изложените доводи в исканията до КС може да се посочи, че назначаването на резервен защитник гарантира правото на защита и осигурява разумен срок на процеса. Твърдението, в искането на президента, че съществува неравенство между, от една страна, обвиняемите по наказателни дела, по които не се назначава резервен защитник и от друга - обвиняемите по дела, при които по преценка на решаващия орган (прокурор, съдия), когато това е "от изключително значение за провеждане на наказателното производство в разумен срок" се назначава такъв защитник, не може да се сподели. Цитираната разпоредба на НПК се отнася за всички граждани, поради което не нарушава, прогласения с чл. 6, ал.2 КРБ конституционен принцип за равенството на гражданите пред закона. Първо, за неравенство може да се говори, само сред кръга от обвиняемите по делата, за които е от значение провеждането им в разумен срок, т.е. за които е предвидена възможност да се назначи резервен защитник. Второ, съгласно практиката на КС (решенията му), неравенство по смисъла на чл. 6, ал.2 КРБ има само когато то се основава на изчерпателно изброените в текста признаци - раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. В атакуваните текстове не е предвидено такова различие и не може да се търси противоречието им с Конституцията.

Не е нарушен чл. 30, ал. 4 КРБ. Разпоредбите на НПК обезпечават адвокатската защита. Те не ограничават правата на обвиняемия и по смисъла на чл. 31, ал. 4 КРБ, която урежда друга материя и няма отношение към резервния защитник.

Правото на защита (чл. 56 и чл. 122, ал.1 КРБ) не означава такава състезателност (чл. 121, ал.1 КРБ), която да превърне процеса в надпревара за издръжливост. Защото и правото на защита, и равенството, и състезателността са предвидени за постигане целите на правосъдието - защита на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата. Следователно, не е противоконституционен и не противоречи на международните нормативни договори, закон, който

предотвратява злоупотреба с правото на защита (чл. 57, ал.2 КРБ).

Възможно е редакцията на тези текстове да не е най-добрата и да има възможност те да се променят (посочихме и друг начин на решаване на проблема), но това е въпрос на законодателна техника и целесъобразност, което не прави самите текстове противоконституционни.

2/ Твърди се, че разпоредбата на чл. 177, ал. 1 от НПК (изм. с § 22, т. 1 ЗИДНПК) противоречи на чл. 56 и чл. 121, ал.1 и ал. 2 от Конституцията.

Според сезиралите КС в новата си редакция чл. 177, ал. 1 НПК накърнява принципа на състезателното начало (чл. 121, ал.1 КРБ) и не осигурява установяването на истината в процеса (чл. 121, ал.2 КРБ). В новата си редакция този текст привидно (формално) допуска присъдата да се основава само на данните от използването на специални разузнавателни средства (чл. 172-177 НПК) и от свидетел с тайна самоличност (чл. 141), когато кумулативно са налице.

Следва да се посочи, че чл. 122 КРБ регламентира принципа на разкриване на истината, макар и само относно правораздавателното производство. Важен способ за реализиране на целта да се установи истината е вземането на решения по вътрешно убеждение. Вътрешното убеждение е регламентирано в НПК като самостоятелен основен принцип, регламентирано е и в Закона за съдебната власт по отношение на всички органи на съдебна власт. В НПК има норми, които по същество ограничават вътрешното убеждение (най-вече на съда). Това са нормите, които разпореждат, че обвинение и присъда не могат да се основават само на: самопризнания на обвиняемо лице, само на показания на анонимни свидетели, както и само на материали от СРС и такива материали и показания на анонимни свидетели. Ограничаването на вътрешното убеждение на съда в тази насока накърнява и конституционното правило за разкриване на обективната истина, както и стандарта на чл. 6 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС) за справедлив съдебен процес.

Не е случайно, че в препоръките на баварските експерти, работили у нас в периода 2000-2005 г. по два проекта за укрепване на българската прокуратура и наказателно процесуалната ни система изрично се указва тези три ограничения да отпаднат. Те съществуват по традиция, а и предвид опасения за възможно неблагоприятно развитие на наказателното производство във вреда на обвиняемия.

Следва да се изтъкне, че редакцията на чл. 177, ал.1 НПК, преди

промяната и с § 22, т.1 от ЗИДНПК, противоречеше и на чл. 14, ал. 2 НПК, според който доказателствата и доказателствените средства не могат да имат предварително определена сила. Чрез тази промяна законодателят се отказва да толерира количествения критерий за необходимите доказателства (който е отменен в НПК на Франция още през 1808 г.). С пълна сила остава да важи качественият критерий при оценката по чл. 303, ал. 2 НПК на доказателствата и доказателствените средства, според който осъдителната присъда може да се постанови само при несъмнено доказано обвинение. При наличието на това изискване е без значение какви по вид и брой използваните доказателствени средства, ако възпроизведените чрез тях доказателства убеждават съда, че обвинението е доказано по несъмнен начин. Наличието на такъв качествен критерий прави излишно съществуването на количествен такъв, регламентиран в отменената редакция на чл. 177, ал.1 НПК.

Свидетелят с тайна самоличност не е таен участник в процеса, съдът винаги може да поиска и да провери наличността и самоличността му. Съдът има право на суверенна преценка на показанията на свидетеля с тайна самоличност и на общо основание може да ги кредитира или не. Те имат същата доказателствена сила и тежест, както и всяко друго доказателствено средство.

Самото наличие на показанията на свидетеля с тайна самоличност или на служителя под прикритие, не е достатъчно за осъдителна присъда, ако тези доказателствени средства не отговарят на изискването да са автентични и достоверни и да имат убеждаващ ефект.

С изменението на чл. 177, ал. 1 НПК отпадна забраната обвинението и присъдата да се основават само на данни от СРС и показанията на свидетел с тайна самоличност. Твърденията за противоконституционност при липсата на подобна разпоредба фактически сочи на съществуваща непълнота в даден закон. Но КС не е компетентен да разглежда твърдения за такава непълнота (вж. Определение № 2 от 14.04.1994 г. по к.д. № 1/94 г.). Поставя се въпросът, дали е налице празнота в закона (вече установихме, че промяната не е противоконституционна). Празнота няма, тъй като чл. 121 и чл. 122 КРБ имат непосредствено действие, а са налице и разпоредбите на Глава втора "Основни принципи" на Част първа от НПК. КС няма компетентност на "позитивен законодател", за да се произнася по конституционносъобразността на изменения чл. 177, ал. 1 НПК.

Твърдението (в искането на народните представители) за

противоречие на чл. 177, ал. 1 НПК с текстове от Закона за специалните разузнавателни средства следва да се остави без разглеждане от КС. Правомощията на КС и предметът на делата, които разглежда, са очертани в чл. 149, ал.1 КРБ. Противоречието между два закона не е в прерогативите на КС. При наличие на такова противоречие (каквото в момента не намираме) законодателят има възможност да промени съответния закон или закони и да го отстрани. КС няма делегирани правомощия да преценява за наличие на такова противоречие в законодателството и да взема отношение или да "съветва" НС или друг орган за неговото отстраняване.

Поради изложеното не може да се подкрепи твърдението за противоконституционност на новата редакция (след изменението и с § 22, т. 1 ЗИДНПК) на чл. 177, ал. 1 НПК.

3/ Твърди се, че отмяната на глава двадесет и шеста с чл. 368 и 369 от НПК (извършена с § 54 ЗИДНПК) противоречи на чл. 31, ал. 1 и ал. 4 от Конституцията.

Това твърдение (за разлика от предните две) се съдържа само в искането на шестдесетте народни представители и то не може да се сподели.

Ако направим ретроспекция на създаването и съществуването на подобни разпоредби в НПК ще се убедим, че отмяната им няма да доведе до забавяне на процеса и не е противоконституционна. Правилата за разглеждане на делото от съда по искане на обвиняемия са въведени в НПК с измененията и допълненията му от 2003 г. Още тогава се породиха сериозна дискусия и най-вече относно възможността чрез този институт на практика да се амнистират определени престъпления и то преди да е изтекла преследвателната давност по НК. Това, а и въведената, в първите години на прилагане на чл. 239а НПК(отм.), практика от ВКС - прекратяването на делото от съда да не подлежи на обжалване или на проверка по реда на възобновяването, доведе до нарушаване на принципа на неотвратимост на наказанието. Това от своя страна доведе до нарушаване (или поне постави под съмнение) приложението на един от основните конституционни принципи - на правовата държава.

Последвалите промени в института не доведоха до по-добри резултати. Следва да се има предвид и обстоятелството, че процедура в такъв вид не е позната на нито една европейска държава (при въвеждането на тази процедура, с промените на НПК от 2003 г., се твърдеше, че такъв институт е познат в Израел и в щата Калифорния, което може и да е вярно,

но най-вероятно е съществувало в друг контекст и в рамките на друга правна система).

Не трябва да се забравя, че до голяма степен, института на чл. 239а НПК беше въведен с цел прекратяване на висящите дела, а не толкова с цел дисциплиниране на прокурорите и разследващите органи и намаляване сроковете за провеждане на досъдебните производства. § 140 на ЗИДНПК от 2003 г. предвиди, че тази норма ще се прилага и по отношение на заварените случаи. По този начин беше дадено обратно действие на наказателно-процесуален закон, т.е. към заварените фактически състави се прилагаха правни последици, които не са били предвидени при възникване и развитието на същите тези състави.

Главният прокурор направи искане до КС за прогласяване на противоконституционността на чл. 239а НПК и § 140 от ЗИДНПК от 2003 г. С решение № 7 от 16.12.2004 г. по к.д. № 6/2004 г. КС не се произнесе по искането, касаещо § 140 и отхвърли искането относно чл. 239а НПК. В посоченото решение съдът прие, че прекратяването на производството по чл. 239а НПК е "изцяло в областта на законодателната целесъобразност". По този начин КС установи, че въвеждането на института и самия институт като съдържание не е конституционен въпрос, а на законодателна целесъобразност. Няма основание да се счита, че след шест години състоянието на правната система на Р България (като конституционна и наказателно-процесуална), предполага този въпрос от такъв на законодателна целесъобразност да е станал въпрос на конституционосъобразност.

От отмяната на глава двадесет и шеста НПК не следва, че срока на разследването в досъдебната фаза на процеса ще се удължи и ще надхвърли разумния срок. Както и наличието на тази глава не гарантира същото. Спазването на процесуалните срокове по ИПК и на минималните европейски стандарти е задача на съдебната власт, която може да бъде изпълнена и без разпоредбите на чл. 368 и чл. 369 НПК (преди отмяната им със ЗИДНПК) и за реализирането и има предвидени механизми. В НПК и ЗСВ съществуват и други норми, които гарантират провеждането на разследването в процесуално определени разумни срокове. Такива са: чл. 234, ал. 1 НПК, според който разследването се извършва и делото се изпраща на прокурора в двумесечен срок от деня на образуването; установен е контрол за спазването на този срок с възможността той да бъде продължаван от горестоящия прокурор, като се изследват причините за удължаването му и се вземат мерки, ако забавянето е резултат на

виновно бездействие; чл. 234, ал. 7 НПК, според който действия по разследването, извършени извън сроковете не поражда правни последици, а събраните доказателства не могат да се ползват от съда при постановяване на присъдата; чл. 307, ал. 4, т.1 и т. 2 ЗСВ за дисциплинарна отговорност при "системно неспазване на сроковете, предвидени в процесуалните закони", както и "при действие или бездействие, което неоправдано забавя производството".

КС не е компетентен да се произнася по твърдяната празнота в НПК. Промяната (отмяната на глава двадесет и шеста НПК) може да не е най-удачната и може да доведе до някои от предвижданите от критиците и последици, но това не я прави противоконституционна. Тя не нарушава пряко конституционна норма или конституционно прогласено право.

II. Относно исканията за произнасяне за съответствие с международни договори, по които България е страна.

1/ Твърди се, че разпоредбите на чл. 95, ал. 4, 5 и 6 от НПК (изм. с § 8, т.2 и т.3 ЗИДНПК) не съответстват на чл. 6, т. 3, б. "с" от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и на чл.14, т. 3, б. "сГ" от Международния пакт за граждански и политически права.

Разпоредбата на чл. 6, т.3, б. "с" КЗПЧОС предвижда две хипотези във връзка с упражняване на правото на защита на обвиняемия: правото на обвиняемия да му бъде предоставена безплатно служебна защита и правото на обвиняемия да се защитава лично или да ползва адвокат по свой избор. От своя страна, правото на ползването на безплатна служебна защита зависи от наличието на две условия - обвинения да не разполага с достатъчно средства и интересите на правосъдието да изискват предоставянето на такава безплатна служебна защита.

Докато правото на обвиняемия да се защитава лично или да ползва адвокат по свой избор следва да се обсъжда, както с оглед защита интересите на обвиняемия, така и с оглед защитата на интересите на правосъдието и баланса между тези два интереса. Правото на избор на адвокат е от кръга на субективните права и е елемент от реализирането на конституционното право на защита, но неговото упражняване няма абсолютен характер по отношение волята на обвиняемия. Изключение от него се допуска и от КЗПЧОС и от българското право - напр., поради липса на средства.

Поради изложеното нашата съдебна практика (вж. Решение № 479/08.01.1996 г. по н.д. № 670/94 г., I н.о. ВС) приема, че "защитата по чл.

б, т.3, б. "с" от КЗПЧОС не може да бъде отнесена, нито към доброволната защита (която зависи само от волята на обвиняемия), нито към необходимата защита (при която съответният орган е длъжен служебно, по свой почин да назначи защитник). Тя носи белезите на двата вида защита". Това тълкуване може да се използва и в контекста на защита при назначен резервен защитник.

Правото на обвиняемия да се защитава лично или да ползва адвокат по свой избор трябва да се преценява с оглед разпоредбите на чл. 6 и чл. 13 от КЗПЧОС, т.е. дали националното законодателство гарантира достатъчно ефективен механизъм за реализирането му в съдебната практика. От тази гледна точка може да се приеме, че нашето право не противоречи на КЗПЧОС и в него има ефикасни гаранции за това:

- чл. 25, ал. 5 от Закона за правна помощ (който е приложим и при избор на резервен защитник) предвижда, че при възможност адвокатския съвет определя адвокат, посочен от лицето, на което се предоставя правна помощ;

- разпоредбата на чл. 94, ал. 6 НПК (която се атакува), която предвижда резервния защитник да упражнява правата по чл. 99, ал. 1 НПК, ако има искане или съгласие на обвиняемия, а без такова съгласие - когато защитата е задължителна и упълномощения защитник, редовно призован, не се яви по неуважителни причини;

- разпоредбата на чл. 94, ал. 4 НПК (която се атакува), която обвързва назначаването на резервния защитник с провеждането на наказателното производство в разумен срок.

Следва да се има предвид и разпоредбата на чл. 6, т.3, б. "в" КЗПЧОС за преценка гаранциите на правото на защита с оглед преценка на времето и възможностите за реализацията му.

Поради изложеното, измененията в чл. 94, ал. 4, 5 и 6 НПК съответстват на посочените разпоредби на Конвенцията за защита на правата и основните свободи (КЗПЧОС) и Международния пакт за граждански и политически права. Този извод се подкрепя и от обстоятелството, че създадения ред за назначаване и използване на резервния защитник е в пълно съответствие с решения на ЕСПЧ. По делото Артико срещу Италия този съд е приел, че "самото назначаване на служебен защитник не осигурява ефективна защита, тъй като назначеният адвокат може да почине, да се разболее тежко, за бъде трайно възпрепятстван или да се опита да избегне изпълнението на задълженията си. Ако са уведомени за положението, властите следва или да заменят

защитника с друг, или да го заставят да изпълни задълженията си. По нашето право е използвана първата възможност - защитника се заменя с друг, който законът нарича "резервен".

2/ Твърди се, че разпоредбата на чл. 177, ал. 1 от НПК (изм. с § 22, т. 1 ЗИДНПК) не съответстват на чл. 6, т. 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и на чл. 14, т. 1 от Международния пакт за граждански и политически права.

Разпоредбата на чл. 177, ал. 1 НПК следва да се преценява с оглед правото на справедлив процес по чл. 6, т.1 (както е посочено в искането), а и във връзка с правото на зачитане на личния и семейния живот по чл. 8 КЗПЧОС. Съответствието на този текст с КЗПЧОС следва да се прецени, като се установи дали доказването в производството като цяло има справедлив характер. Тази преценка и анализ следва да се съобрази със съвкупното действие на гаранциите за защита на правата по т. 1 и т.3 на чл. 6 КЗПЧОС.

В обхвата на конкретните аспекти понятието "справедлив процес" включва: редът и способите, чрез които се събират доказателствата чрез СРС; взаимовръзката между СРС и другите способности на доказване, особено разпита на защитен свидетел, когато формата на защита е запазване в тайна на неговата самоличност; възможността да се постави по съмнение от страните в процеса достоверността на събраните чрез СРС доказателства; разкриването на обективната истина чрез СРС; възможността и особеностите на формиране на вътрешното убеждение на решаващия орган въз основа на СРС.

Тук с пълна сила важат съображенията, изложени в раздел 1.2 от становището.

3/ Твърди се, че отмяната на глава двадесет и шеста с чл. 368 и 369 от НПК (отм. с § 54 ЗИДНПК) не съответства на чл. 5, т.3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

Член 5, ал. 3 КЗПЧОС, посочен от народните представители, направили искането до КС, касае правото на свобода и сигурност и се отнася до положението на "всяко лице, арестувано или лишено от свобода". Той не е относим към атакуваната отмяна на глава двадесет и шеста НПК, която урежда положението на обвиняемия (а то не съвпада с това на арестувания или лишения от свобода). Изискването за съответствие с международните договори следва да се насочи към разпоредбата на чл. 6, ал.1 КЗПЧОС- за правото на обвиняемия делото, по което е обвинен, да се реши в разумен срок. Разбираемо е допуснатото

смесване на двете норми, доколкото и в двете са прогласени изискванията за съвременно изправяне пред съд и разглеждане на делото в разумен срок (но субектите и целите са различни).

Във връзка със спазване на "разумния срок" за разследване ЕСПЧ има богата практика. При определяне на срока на производството съдът приема за начало момента на образуване на предварителното производство, а за край - когато решението за прекратяване става окончателно. Няма нормативно определение за този разумен срок, но практиката на ЕСПЧ е установила три критерия в тази насока: сложност на делото, поведението на защитата и поведението на компетентните органи. И ЕСПЧ приема, че изискването за разумен срок се нарушава само от закъсненията, за които са отговорни държавните органи (вж. решенията по Пелисие и Саси срещу Франция, Портингтън срещу Гърция, Верни - лио -реш. от 22.02.1991 г., Пиеразини - реш. от 27.02.1992 г.).

Европейският съд е имал повод да подчертае, че "фактът, че националните органи не спазват законоустановените срокове, само по себе си не е нарушение на чл. 6, ал.1 от КЗПЧОС" (реш. от 27.02.1992 г. срещу Италия). Следва да се държи сметка и за интересите и на жертвата от престъплението, които да обусловят интереса на държавата от преследването и осъждането на извършителя на престъплението, дори и ако преследването надхвърля разумния срок. В този случай жертвата от таква надхвърляне - обвиняемия, подсъдимия, "може да бъде компенсирана чрез мерки на националните органи, по конкретно чрез намаляване на присъдата за сметка на времетраенето на производството" (Решение от 15.07.1982 г., Ескле).

В светлината на разглеждания проблем следва да се вземе предвид и факта, че България е осъждана от ЕСПЧ в редица дела, поради неосигуряване на ефективно разследване. Основанията за прекратяване на тези дела са намерени в приложението на чл. 368 и 369 НПК (решение от 04.12.2003 г., М.Ч. срещу България; решение от 13.06.2002 г., Ангелова срещу България; Решение от 18.05.2002 г., Великова срещу България, Решение от 06.07.2005 г., Начова срещу България и др.).

Чл. 6, ал. 1 (както и чл. 5, ал.3) КЗПЧОС е разпоредба, с която се установяват определени изисквания и държавите, които са я ратифицирали се задължават да създадат ред за тяхното въвеждане във вътрешното право. Ето защо и в съответствие с чл. 13 КЗПЧОС и България е следвало да създаде разпоредби за защита на правата и свободите на гражданите, вкл. и на правото на обвиняемия на справедлив

процес. Такава е постоянната практика и на ЕСПЧ. Този съд приема, че в националното законодателство следва да се даде възможност на обвиняемия: да предявява иск за ускоряване на съдопроизводството и иск за конкретна защита на правото си на разумен срок на процеса, чрез който да се осигури съответното изправително действие на съдебния орган (вж. решения по дела Содаджиев срещу България, Кудла срещу Полша).

С отмяната на глава двадесет и шеста с чл. 368 и 369 НПК не се нарушават чл. 6, ал.1 КЗПЧОС или други норми на международни договори, по които България е страна. Тези отменени разпоредби ЕСПЧ е приемал като ефикасно средство за гарантиране защитата на правото на обвиняемия за разумен срок, в който да се реши делото му. Но в НПК и ЗСВ съществуват и други норми, които гарантират това право (подробно посочени в раздел 1.3 от становището) - чл. 234, ал. 1 НПК, чл. 234, ал. 7, чл. 307, ал. 4, т.1 и т. 2 ЗСВ и др.

Дори да се приеме, че посочените норми не са най-удачните или, че има празнота в законодателството, това не води до противоконституционност, а е въпрос на законодателна целесъобразност - кога и как ще се променят тези норми или ще се създадат нови. Поради изложеното не може да се сподели и подкрепи твърдяното в искането на народните представители несъответствие между отмяната на глава двадесет и шеста с чл. 368 и 369 НПК и международните договори, по които България е страна.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Моля, да приемете посочените по-горе аргументи и съображения за основателни и в съответствие с тях да отхвърлите изцяло искането за противоконституционност и за несъответствие с международни договори, по които България е страна, на атакуваните разпоредби на НПК, изменени със ЗИДНПК, предмет на к.д. № 10/2010 г.

С УВАЖЕНИЕ

Б&ШС ВЕЛЧЕВ
ГЛАВЕН ПРОКУРОР

